

Bölüm 12

Şizofreni ve Diğer Psikotik Bozuklukların Tedavisinde Dijital Çağ Müdahaleleri

Dr. Meral Oran Demir

Giriş

Psikoz, gerçeği değerlendirmede bozukluk, sanrı, varsanı, bilişsel işlevlerde bozulma ve garip davranışların görüldüğü bir semptom kümesidir. Psikotik bozuklukları bir spektrum olarak kabul etmek gerekir. Bu spektrumda en sık şizofreni görülür (1). Şizofreni dünya nüfusunun yaklaşık %0,5-1'ini etkiler ve tipik olarak geç ergenlik veya erken yetişkinlik döneminde ortaya çıkan kronik ve ciddi bir ruhsal bozukluktur. Klinik tablo pozitif, negatif ve bilişsel belirtiler dahil olmak üzere heterojendir ve nihayetinde hastalık kaynaklı önemli yeti yitimine yol açar (2)

Şizofreni başta olmak üzere psikotik bozuklukların tedavisinde antipsikotik ilaçlar kullanılır. İlaç uyumunun iyi olması hastanın prognozu ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle hastaların tedavi takiplerinin düzenli olması önemlidir. Tedavi takipleri kadar hasta ve yakınları ile iyi bir iletişim kurularak sosyal desteklerinin arttırılması hem tedavi uyumunu arttırmakta hem de olası bir psikotik alevlenmenin erken belirtilerinin tanınmasına yardımcı olmaktadır.

Ülkemizde ve dünyada tedavi amaçlı uzun etkili antipsikotik enjeksiyonların kullanımının artması tedavi açısından yüz

payını almaktadır. Hem tedavi edici yaklaşımlarda hem de relapsın önlenmesinde kullanılacak teknolojik gelişmeler hastalarımızın hayatını kolaylaştırabilir, takiplerinin daha düzenli olmasını sağlayabilir. Bu konuda yapılacak olan tüm araştırmalar konunun daha iyi anlaşılmasına ve teknolojik gelişmelerin hastalarımızın yararına daha çok kullanılmasına yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak; tüm bu veriler, henüz çok yeni bir alan dijital çağ uygulamaları ile ilgili bizlere bir fikir verse de, teknolojiye bu kadar kolay ulaşmanın olumlu ve olumsuz sonuçları yıllar geçtikçe daha iyi anlaşılacaktır.

Kaynaklar

1. KARDAŞ, Ö., KARDAŞ, B., & YÜNCÜ, Z. (2019). Psikotik Bozukluklarda Prognoz, Prognostik Faktörler ve Erken Tedavinin Etkisi. *Turkiye Klinikleri Child Psychiatry-Special Topics*, 5(1), 58-63.
2. Del Fabro, L., Delvecchio, G., D'Agostino, A., & Brambilla, P. (2019). Effects of olanzapine during cognitive and emotional processing in schizophrenia: A review of functional magnetic resonance imaging findings. *Human Psychopharmacology: Clinical and Experimental*, e2693.
3. Aboujaoude, E., & Starcevic, V. (Eds.). (2015). *Mental health in the digital age: grave dangers, great promise*. Oxford University Press.
4. Gay K, Torous J, Joseph A, Pandya A, Duckworth K. Digital Technology Use Among Individuals with Schizophrenia: Results of an Online Survey. *JMIR MentHealth*. 2016; 3(2):e15.
5. Lal, S., Nguyen, V., & Theriault, J. (2018). Seeking mental health information and support online: Experiences and perspectives of young people receiving treatment for first-episode psychosis. *Early intervention in psychiatry*, 12(3), 324-330.
6. Naslund, J. A., Aschbrenner, K. A., & Bartels, S. J. (2016). How people with serious mental illness use smartphones, mobile apps, and social media. *Psychiatric rehabilitation journal*, 39(4), 364.
7. Naslund, J. A., Grande, S. W., Aschbrenner, K. A., & Elwyn, G. (2014). Naturally occurring peer support through social media:

- the experiences of individuals with severe mental illness using YouTube. *PLOS one*, 9(10), e110171.
8. Birnbaum, M. L.,Ernala, S. K., Rizvi, A. F., De Choudhury, M., &Kane, J. M. (2017). A collaborative approach to identifying social media markers of schizophrenia by employing machine learning and clinical appraisals. *Journal of medical Internet research*, 19(8), e289.
  9. Kane JM, Robinson DG, Schooler NR, Mueser KT, Penn DL, Rosenheck RA, et al. Comprehensive versus usual community care for first-episode psychosis: 2-year outcomes from the NIMH RAISE early treatment program. *Am J Psychiatry* 2016Apr 1;173(4):362-372.
  10. Addington J, Heinssen RK, Robinson DG, Schooler NR, Marcy P, Brunette MF, et al. Duration of untreated psychosis in community treatment settings in the United States. *Psychiatr Serv* 2015 Jul;66(7):753-756. Perkins DO, Gu H, Boteva K, Lieberman JA. Relationship between duration of untreated psychosis and outcome in first-episode schizophrenia: a critical review and meta-analysis. *Am J Psychiatry* 2005 Oct;162(10):1785-1804.
  11. De Choudhury M, Counts S, Horvitz E. Socialmedia as a measurementtool of depression in populations. In: Proceedings of the 5th Annual ACM Web Science Conference. 2013 Presented at: WebSci '13 5th Annual ACM Web Science Conference;
  12. De Choudhury M, Counts S, Horvitz E. Predicting postpartum changes in emotion and behavior via social media. In: Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems. 2013 Presented at: SIGCHI Conference
  13. D'Angelo J, Kerr B, Moreno MA. Facebook displays as predictors of bingedrinking: fromthevirtualtothevisceral. *BullSciTechnolSoc* 2014;34(5-6):159-169
  14. Ben-Zeev, D.,Brenner, C. J., Begale, M., Duffecy, J., Mohr, D. C., &Mueser, K. T. (2014). Feasibility, acceptability, and preliminary efficacy of a smartphone intervention for schizophrenia. *Schizophreniabulletin*, 40(6), 1244-1253.
  15. Ben-Zeev, D.,Davis, K. E., Kaiser, S., Krzsos, I., &Drake, R. E. (2013). Mobile Technologies among people with serious mental illness:

- opportunities for future services. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 40(4), 340-343.
16. Ben-Zeev, D., Kaiser, S. M., Brenner, C. J., Begale, M., Duffecy, J., & Mohr, D. C. (2013). Development and usability testing of FOCUS: A smartphone system for self-management of schizophrenia. *Psychiatric rehabilitation journal*, 36(4), 289.
  17. Hazell CM, Hayward M, Cavanagh K, Strauss C. A systematic review and meta-analysis of low intensity CBT for psychosis. *ClinPsycholRev*. 2016; 45:183-92.
  18. Watts S, Mackenzie A, Thomas C, et al. CBT for depression: a pilot RCT comparing mobile phone vs. computer. *BMC Psychiatry*. 2013; 13:49.
  19. Schlosser D, Campellone T, Kim D, et al. Feasibility of PRIME: A Cognitive Neuroscience-Informed Mobile App Intervention to Enhance Motivated Behavior and Improve Quality of Life in Recent Onset Schizophrenia. *JMIR ResProtoc*. 2016; 5(2):e77.
  20. Firth J, Torous J. Smartphone Apps for Schizophrenia: A Systematic Review. *JMIR MhealthUhealth*. 2015; 3(4):e102.
  21. Wykes T, Huddy V, Cellard C, McGurk SR, Czobor P. A meta-analysis of cognitive remediation for schizophrenia: methodology and effectsizes. *Am J Psychiatry*. 2011; 168(5):472-85.
  22. Bucci, S., Morris, R., Berry, K., Berry, N., Haddock, G., Barrowclough, C., & Edge, D. (2018). Early psychosis service user views on digital technology: qualitative analysis. *JMIR mentalhealth*, 5(4), e10091.
  23. Agid, O., Foussias, G., & Remington, G. (2010). Long-acting injectable antipsychotics in the treatment of schizophrenia: their role in relapse prevention. *Expert opinion on pharmacotherapy*, 11(14), 2301-2317.
  24. Kane, J. M., Perlis, R. H., DiCarlo, L. A., Au-Yeung, K., Duong, J., & Petrides, G. (2013). First experience with a wireless system in incorporating physiologic assessments and direct confirmation of digital tablet ingestions in ambulatory patients with schizophrenia or bipolar disorder. *The Journal of clinical psychiatry*, 74(6), e533-40.
  25. Peters-Strickland, T., Pestreich, L., Hatch, A., Rohatagi, S., Baker, R. A., Docherty, J. P., ... & Walling, D. P. (2016). Usability

- of a novel digital medicine system in adults with schizophrenia treated with sensor-embedded tablets of aripiprazole. *Neuropsychiatricdiseaseandreatment*, 12, 2587.
26. Barnett, I., Torous, J., Staples, P., Sandoval, L., Keshavan, M., & Onnela, J. P. (2018). Relapse prediction in schizophrenia through digital phenotyping: a pilot study. *Neuropsychopharmacology*, 43(8) 1660.
  27. Torous J, Chan SR, Tan SY, et al: Patient smartphone ownership and interest in mobile apps to monitor symptoms of mental health conditions: a survey in four geographically distinct psychiatric clinics. *JMIR MentalHealth* 1:e5, 2014
  28. Ben-Zeev, D., Wang, R., Abdullah, S., Brian, R., Scherer, E. A., Mistler, L. A., & Choudhury, T. (2015). Mobile behavioral sensing for out patients and in patients with schizophrenia. *Psychiatric services*, 67(5), 558-561.